

Riksdagen

Stenografiska uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2005/06:16

Stenografiska
uppteckningar
2005/06:16

Onsdagen den 14 december

1 § Europeiska rådet

Statsminister Göran Persson

Information och samråd inför möte med Europeiska rådet den 15
och 16 december 2005

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Klockan är 10 och mötet är öppnat.

Jag hälsar er välkomna, särskilt statsministern och utrikesministern med medarbetare, till dagens öppna EU-nämndssammanträde.

Statsministern har kommit hit för att informera och samråda om de svenska positionerna inför det kommande toppmötet mellan EU:s regeringschefer. På dagordningen står så vitt skilda frågor som långtidsbudgeten, klimat- och energipolitik, yttre förbindelser, terrorismbekämpning med mera.

Jag kommer först att ge ordet till statsministern för en inledning. Därefter får ledamöterna ställa frågor – tre–fyra partier i varje omgång – innan statsministern får svara och kommentera.

Vi räknar som vanligt med att hålla på i högst två timmar. Det bör räcka till åtminstone två inlägg med frågor per parti. Och, som sagt, statsministern inleder. Varsågod.

Anf. 2 Statsminister GÖRAN PERSSON (s):

Inför Europeiska rådets möte den 15–16 december står förhandlingarna om EU:s nästa långtidsbudget i centrum. Därutöver finns förslag till toppmöteslutsatser om bland annat utrikespolitiska frågor.

När det gäller utvidgning, arbete med att bekämpa terrorism, insatser på migrationsområdet, klimatfrågan och EU:s miljöarbete förutser jag endast kortfattade diskussioner om ens några.

Toppmötets huvudfråga rör det finansiella perspektivet, det vill säga EU:s budget för perioden 2007–2013. Det brittiska ordförandeskapet tog i somras över stafettpinnen från Luxemburg efter att vårens intensiva förhandlingar och toppmötet i juni inte lett till en uppgörelse om budgeten. Nu görs på nytt ett allvarligt försökt att nå en lösning. En framgång i år vore viktigt inte bara för den klarhet som skulle skapas kring budgetramar utan också för det europeiska samarbetet i stort. Mot bakgrund av läget då det gäller författningsfrågan och andra diskussioner tror jag att det skulle vara en fördel om EU fick ett genombrott i budgetfrågan.

Det ligger ett politiskt värde i detta. Det är en allvarlig ansats som britterna har. De har en ambition att nå en uppgörelse.

Utan att underskatta meningsskiljaktigheterna som allttjämt råder – det finns definitivt stora sådana – konstaterar jag att så gott som alla under den senaste tiden har uttryckt ett hopp och en vilja om en överenskommelse. Och på bordet har vi dessutom ett ordförandeskapsförslag som förvisso har väckt kritik på många punkter men som alla ändå har accepterat som en bas för fortsatta förhandlingar. Detta är trots allt en god grund.

För svenskt vidkommande bedömer regeringen det senaste budgetförslaget liksom dess föregångare utifrån tre kriterier, nämligen budgetens totala utgiftsnivå, budgetens struktur samt nettobetallarnas position.

När det gäller utgiftsnivån välkomnar jag ordförandeskapets förslag till ytterligare neddragningar om 25 miljarder euro. Vi har nu kommit mycket långt från kommissionens ursprungliga förslag i februari 2004 om en utgiftsnivå på 994 miljarder euro. Och nu har vi kommit ned till dagens föreslagna 847 miljarder euro, eller 1,03 % av EU:s bni.

Sveriges och ett antal andra länders konsekventa argumentation för en budgetnivå kring 1 % har burit frukt. Med ett liggande förslag skulle utgiftsnivån sjunka över tiden för att 2012 ligga på 1 % och året därpå ligga på 0,99 %.

För regeringen förblir budgetrestriktiviteten en prioritet i de fortsatta förhandlingarna. Samtidigt konstaterar jag att flertalet medlemsländer tycks anse att den lägre smärtgränsen för utgiftsnivån inte bara har nåtts utan med råge har passerats i och med det föreslagna 1,03 %.

Vissa europeiska kolleger argumenterar också för att en modern budget kräver en högre utgiftsnivå. Detta har exempelvis förfäktats av kommissionens ordförande Barroso, senast i ett brev till EU:s stats- och regeringschefer inför toppmötet.

På denna punkt har regeringen en annan uppfattning. Att EU:s budget bör moderniseras är alldeles uppenbart. Men det kan inte göras genom att låta föråldrade strukturer leva kvar samtidigt som nya mer framåtsyftande prioriteringar läggs till. Nej, existerande strukturer måste reformeras på ett sådant sätt att utrymme lämnas för nya samarbetsområden inom ramen för en rimlig utgiftsnivå. Det är smärtsamt, och det är svårt, men det är rimligen så alla medlemsländer måste hantera sina offentliga utgifter i det nationella sammanhanget. Det bör också gälla på europeisk nivå.

Nuvarande budgetförslag innehåller flera viktiga moderniseringsselekt. Anslag till forskning och utveckling växer. Resurser inom sammanhållningspolitiken öronmärks för att främja Lissabonrelaterade målsättningar. Medlen för miljöåtgärder ökar, och de administrativa utgifterna minskar. Det är en bra början. Men regeringen vill gå längre.

Inför nästa långtidsbudget, den som inleds 2014, måste en grundlig och förutsättningslös genomgång göras av EU-budgetens struktur – både inkomster och utgifter. En sådan genomgång bör ha bäring på alla politikområden, inte minst EU:s jordbrukspolitik.

Regeringen verkar också för att möjliggöra förändringar i budgeten redan under innevarande period. Det görs i ordförandeskapets förslag om en översynsklausul som inbjuder kommissionen att inom ett par år se över budgeten och rapportera sina slutsatser för diskussion bland EU:s medlemsländer. Med en översynsklausul som bäddar för en sådan dis-

kussion anser regeringen att vi har en nyckel till modernisering av budgeten redan före 2013. Och denna översynsdiskussion blir naturligtvis en av de verkligt svåra politiska knäckfrågorna under dessa dagars förhandlingar som vi har framför oss.

Fortsatta omorienteringar av budgeten bör utgå från principen att EU:s sämst ställda medlemsländer ska prioriteras. Regeringen har konsekvent förespråkat att EU:s strukturfondsstöd huvudsakligen bör gå till de nya medlemsländerna, inte till de gamla och förhållandevis rika.

I ordförandeskapets senaste budgetförslag anges emellertid att stödet till de nya medlemmarna, som en följd av att den totala utgiftsnivån sänks, ska minska i förhållande till tidigare av Luxemburg framlagda förslag. Att neddragningen slår på detta sätt är olyckligt. Samtidigt noterar jag att ordförandeskapet har föreslagit förändringar i syfte att göra användandet av medlen mer flexibelt på ett sätt som gynnar de nya medlemmarna genom längre förbrukningsperioder och lägre krav på medfinansiering.

Sammantaget innebär också det senaste förslaget att de nya medlemsländerna erhåller totalt 150 miljarder euro enbart i strukturfondsmedel under budgetperioden vid sidan om bland annat närmare 70 miljarder euro i jordbruksstöd. Och medfinansieringsfrågan tror jag är väldigt strategisk för många nya medlemsländer eftersom medfinansieringen gör det lättare för dem att utnyttja de resurser som ställs till deras förfogande. Det är inte oviktigt.

Att solidariskt axla kostnaderna för EU:s utvidgning är en självklarhet för den svenska regeringen. Och där vågar jag nog också tala på hela den svenska riksdagens vägnar. Vi har aldrig tvekat på den punkten.

Att vi betalar mer till EU:s budget än vi får tillbaka är utifrån detta perspektiv inte svårt att försvara. Så bör det vara.

Jag noterar att just detta resonemang också används i de pågående diskussionerna om en begränsning av den brittiska rabatten. Att nivån på Storbritanniens rabatt kommer ned och mekanismer för den långsiktiga neddragningen förtydligas lär bli centralt för att en förhandlingslösning ska kunna nås senare i veckan.

För Sveriges del återstår problemet med vår nettoposition. Det brittiska förslaget innebär en marginell förbättring av vår position jämfört med tidigare förslag. Men ytterligare åtgärder är nödvändiga. Bland annat påverkas återflödet till Sverige av de neddragningar och stöd till landsbygdsutveckling inom EU som ingår i ordförandeskapets senaste förslag – landsbygdsutvecklingen som är en viktig del, både regionalpolitiskt, jordbrukspolitiskt och småföretagarpolitiskt.

För regeringen förblir således åtgärder för att skapa en mer rättvis bördefördelning mellan nettobetallarna viktiga i de fortsatta förhandlingarna. Åtgärder kan vidtas både på budgetens utgiftssida, det vill säga för att förbättra återföringen till Sverige, och på inkomstsidan genom exempelvis en bni-rabatt eller en sänkning av inbetalningen av momsavgifter.

Jag vill peka på ett specifikt inslag i ordförandeskapets förslag som jag avser att argumentera emot – idén om att inrätta en så kallad globaliseringsfond. Även om de föreslagna reglerna för fonden förbättrats har regeringen principiella invändningar mot tanken att EU centralt ska kompensera för de omställningar på enskilda länders arbetsmarknader

som följer av globaliseringen. Sådana åtgärder är och bör förbli nationalstatens ansvar.

Dessa, kära EU-nämnd, är regeringens prioriteringar i förhandlingarna om långtidsbudgeten. Det är i dagsläget osäkert om en slutuppgörelse kan nås. En rad problem är alltså utestående. Men jag anser att det finns anledning att hysa tillförsikt och att vi från svensk sida därför ska ha beredskap för en slutuppgörelse. Jag förutsätter i så fall ytterligare samråd med nämnden via telefon. Och redan i morgon återkommer statssekreterare Danielsson till nämnden för att redovisa det nya förslag från ordförandeskapet som då väntas föreligga. Det antyds att det ska komma under dagen. Kanske vet vi redan så tidigt som vid lunchtid nästa förhandlingsbox.

Herr ordförande! Jag vill avslutningsvis för nämnden kortfattat redovisa några av de andra frågor som vi förväntar oss att Europeiska rådet uttalar sig om och som regeringen fäster stor vikt vid.

EU:s fortsatta utvidgning, närmare bestämt frågan om huruvida Makedonien ska ges status som EU-kandidatland, kommer upp. Trots att majoriteten av medlemsländerna stöder ett sådant beslut, kunde utrikesministrarna i måndags inte enas om villkoren, och frågan går således till toppmötet.

Regeringen anser att EU-kommissionens rekommendation i höstas om kandidatlandsstatus till Makedonien bör följas. Ett sådant beslut skulle inverka positivt på utvecklingen i landet i fråga och utgöra en viktig signal till andra länder på Balkan att EU:s utvidgning inte har avstannat. Ett medlemskapsperspektiv för Balkans länder är en av de största insatser som unionen kan göra i närtid för att skapa ett Europa som präglas av fred och sammanhållning.

Makedonien har dock ett digert pensum innan medlemskapsförhandlingarna kan inledas, och något datum för sådana kan inte ges i dagsläget.

Toppmötet väntas vidare anta prioriteringar för åtgärder på migrationsområdet mot bakgrund inte minst av de ökade flyktingströmmar över Medelhavet som vi har kunnat se.

Vi välkomnar också att toppmötet ska anta en EU-strategi mot terrorism som förtydligar vad EU har gjort och kan göra för att motverka terrorism.

Toppmötet väntas vidare uppmärksamma situationen i Afrika genom att ställa sig bakom en bred Afrikastrategi som bland annat innehåller viktiga åtaganden om bistånd till regionen.

Avslutningsvis förutses slutsatser om hållbar energi och klimatförändringar, förenklingar i EU:s regelsystem och fortsatta insatser för att uppnå Lissabonmålet.

På svenskt initiativ kommer Europeiska rådet att påminna om vikten av att åtaganden från FN-toppmötet i september verkställs. Europeiska rådet väntas också anta en deklaration om Mellanöstern – ämnet för utrikesministrarnas middag på torsdag.

Med detta är jag och mina medarbetare beredda att svara på nämndens frågor.

Ordföranden och jag gjorde upp om att jag skulle säga någonting som är kanske mest för tv-publiken, nämligen vad EU-nämnden är och vad vi gör här i dag.

EU-nämnden är sammansatt som en spegelbild av ställningen i riksdagen. Tanken är att lösa ett klassiskt problem i utrikespolitiken, nämligen detta att regeringen – det gäller alla regeringar – åker till utlandet, i detta fall till Bryssel, för att eventuellt ingå en bindande överenskommelse för Sveriges del med andra länder. Då kan ett problem uppstå efteråt om man inte har samrått med EU-nämnden, nämligen att regeringen kommer tillbaka och upptäcker att det inte finns någon majoritet i Sveriges riksdag för den bindande överenskommelse som man har ingått. Då blir det ett problem för regeringen, men också för riksdagen. Därför har vi EU-nämnden i Sverige för att i förväg klara av frågan om vad som är regeringens mandat, så att denna situation aldrig ska behöva uppstå.

Därför kommer, som statsministern sade, frågan om budgeten tillbaka, eftersom vi ännu inte har slutversionen i de förslag till uppgörelse som finns, för att man successivt hela tiden ska säkerställa att det inte finns en majoritet mot regeringen i fråga om en budgetöverenskommelse. Därför kommer ordföranden, som sitter på min vänstra sida, senare att göra en sammanfattning av vad som har sagts här i nämnden och försöka definiera var majoriteten ligger.

Jag ska därefter gå över till att säga något i själva sakfrågan.

Som statsministern sade är det budgetfrågan som är den centrala här. Tyngdpunkten för Sveriges del har varit på nettopositionen och för avgiften 1,03 %, möjligen upp till 1,04 %, när det gäller så att säga volymen på vårt bidrag och storleken på vad vi betalar in och storleken på det som vi får tillbaka. Det är ett ganska renodlat budgetperspektiv, och det måste man ha.

Som statsministern sade anser en del länder att de har nått smärtgränsen och kanske också passerat den. I detta skede tror jag därför att det är viktigt att vi nu lägger fokus mer på hur budgeten används – strukturen – och försöker få en riktigare och mer modern inriktning, vilket då innebär att existerande strukturer ska reformeras och förändras till förmån för mer framtidsinriktade verksamheter som forskning och utbildning, mindre regionalstöd i Västeuropa och mer i Östeuropa och så vidare.

Jag vill säga att det för vår del är viktigt att vi får en bättre struktur, en mer långsiktigt riktig användning av budgeten, vilket också på sikt naturligtvis kommer att förbättra vår nettoposition.

I detta sammanhang är det väldigt centralt med denna så kallade översynsklausul som britterna också driver hårt och att den blir så stark och så bindande som möjligt för en reformerad inriktning på budgetens utgiftssida framför allt. Jag vill understryka att det är vår position.

Min fråga till statsministern är: Är det en lämplig tidpunkt att göra upp nu? Statsministern gick ganska snabbt förbi det. Han sade att med tanke på det politiska samarbetet i Europa i stort var det önskvärt. Men då vill jag ställa frågan: Är det inte bättre för Sverige, ur ett svenskt perspektiv, att vi drar ut på detta? Kommer inte våra förhandlingsmål att lättare uppnås om vi har lite is i magen och drar ut på denna process? Jag skulle vilja höra statsministerns argument för och emot på den punkten.

Anf. 4 HILLEVI LARSSON (s):

Man kan se att det är både bra och dåliga saker i den här kompromissen. En av de dåliga sakerna är naturligtvis att den här grundläggande konflikten mellan de nya länderna och de gamla länderna finns kvar. Det finns ett glapp här emellan som måste överbryggas. Grundproblemet är naturligtvis att de gamla länderna inte ville släppa sitt stöd trots att verkligheten har förändrats. När dessa länder, till exempel länderna i Sydeuropa och Irland, en gång fick detta stöd var de verkligen i behov av det. Men situationen har förändrats bland annat genom det stöd som de har fått. Det går riktigt bra för dem. Och då måste man naturligtvis vara beredd att förändra och framför allt se till att de nya länderna som nu är i samma situation som länderna i Sydeuropa en gång var får del av detta. Men det är naturligtvis en lösning.

Sedan handlar det naturligtvis om konflikten som gäller jordbruket och dem som har rabatt, inte minst Storbritannien. Frankrike vill inte släppa jordbruksstödet, och britterna vill inte släppa sin rabatt. Det är naturligtvis en svår lösning och konflikt.

Samtidigt har man gjort en del framsteg. Man har, om än lite, ändå minskat den totala budgeten. Man har inte släppt på viktiga framtidsområden som forskning och utveckling, en hållbar tillväxt och utveckling. Och man har faktiskt börjat titta lite grann på östländerna och deras möjligheter att kanske få lite lättnader i regelverket och få ta del av det nya.

Det är alltså ingen lätt fråga hur man ska gå vidare. Men ibland kan det ändå vara bättre att ta ett litet steg framåt än att stå still och i förlängningen till och med riskera att gå bakåt och kanske riskera att dessa lösningar fördjupas.

Exempelvis är frågan om utvidgningen viktig och en fråga som vi från svensk sida prioriterar. Det är viktigt att länder inte utnyttjar detta för att så att säga vinna något genom att förhindra utvidgningen.

Men ingen budget alls riskerar att leda till att det inte blir några pengar alls som fördelas, inte minst till de nya länderna.

Det är naturligtvis en svår avvägning. Samtidigt vill vi inte släppa de svenska intressena men ändå så långt det går försöka pressa processen framåt.

Min fråga är: Hur kan Sverige bidra till att försöka lösa upp dessa knutar och lösningar och ändå få en budget på bordet utan att så att säga betala ett alltför högt pris i form av att släppa svenska prioriteringar?

Anf. 5 LARS LINDBLAD (m):

Jag tror att statsministern uttryckte att detta var en god grund för beslut. Det är klart att det är en tolkningsfråga vad man menar med en god grund. Det finns bra delar i detta, vilket bland andra Hillevi Larsson lyfte fram men även statsministern, när det gäller forskningens andel och så vidare.

Men utifrån Sveriges utgångspunkt i förhandlingarna, som regeringen och EU-nämnden hade som grund tidigare under hösten när vi diskuterade dessa frågor, är det kanske inte så bra trots allt. Jag har lokaliserat sex punkter som vi hade som utgångspunkt. Det handlar om den här modernitetsfrågan, alltså till exempel jordbrukets andel av budgeten, 1 %, där vi i och för sig har gått nedåt något, men vi har fortfarande inte nått det förhandlingsmålet.

Strukturfondernas fördelning mellan gamla och nya länder är förvisso en komplicerad fråga, vilket vi har konstaterat. Men jag tror att vi kan vara överens om att när det gäller fördelningen är det fortfarande för mycket till de gamla medlemsländerna.

Vi har globaliseringsfonden som fortfarande finns kvar i förhandlingsspelet. Vi anser att den är principiellt fel men att den också får negativa konsekvenser för återflödet av pengar till Sverige.

Vi konstaterar att den brittiska rabatten fortfarande ligger kvar ganska tungt. Och jag är fortfarande ganska bekymrad över Sveriges nettoposition, alltså vad vi betalar in och vad vi får tillbaka.

Jag instämmer i statsministerns synpunkt att det finns ett politiskt värde i att nå en uppgörelse. Men vi måste hela tiden ställa frågan: Vad är priset för oss för denna politiska uppgörelse?

Jag vill därför ansluta mig till den fråga som Carl B Hamilton ställde om tidsaspekten och när beslutet ska tas.

Jag var en av dem som ställde ett stort hopp till Blair, inte minst efter hans tal i Europaparlamentet i juni angående ordförandeskapet. Men tyvärr känner jag nu en viss besvikelse efter höstens förhandlingsresultat när det växer fram.

Med tanke på de sex punkter som jag nämnde, och om det inte kommer till någon typ av översynsklausul, måste det bli en väldigt svårköpt budgetöverenskommelse för Sveriges del. Samtidigt har vi inte något konkret förslag att ta ställning till här i dag. Det är lite grann dilemmat när nämnden nu diskuterar detta. Vi får naturligtvis återkomma till de mer konkreta ställningstagandena under slutet av veckan. Men det skulle vara intressant att få höra var gränsen går, utan att fullständigt fläka ut sig för de andra europeiska huvudstäderna. Men på något sätt finns det någon gräns för vad vi i Sverige är redo att köpa. Men jag skulle nog vilja säga att det just nu inte ser så jättebra ut för Sveriges del i dessa förhandlingar.

Anf. 6 HOLGER GUSTAFSSON (kd):

Det är inte första gången som vi diskuterar den budget som vi har framför oss i dag. Det var precis samma innehåll när vi diskuterade här i fredags. Då hade partierna i EU-nämnden en väldigt sammanhållen inriktning, kanske med lite nyansskillnader. Men vi hade en gemensam uppfattning. Vi var mycket kritiska mot den brittiska rabatten som vi i dagsläget tycker är omotiverad och behöver dras ned rejält från det läge som vi diskuterade i fredags och som vi har i dag också.

Vi diskuterade de regionala stöden, där vi sade att de gamla medlemsländerna bör släppa sina medel till de nya länderna ytterligare utöver vad som det redogjordes för i budgeten.

Vi diskuterade jordbrukspolitik och landsbygdsdelen, och det föreliggande förslaget missgynnar Sverige mer än vad som gäller i dagsläget. Där bör vi få en förbättring.

Vi diskuterade också en ökad flexibilitet när det gäller de nya ländernas regionala stöd för att de ska kunna få det lättare att så att säga absorbera sitt stöd. Det var också ett viktigt mål för oss.

Samtliga sade nej till globaliseringsfonden för strukturförändringar. Vi var helt överens där.

Och vi ägnade ganska mycket tid åt nettobetalarproblemet som Sverige och några andra länder har. Vi var då också inne på att man bör bibehålla den väl motiverade rabatten för Sverige och kanske stärka den i detta läge.

Jag uppfattar det som att samtliga partier stod väldigt väl bakom denna hållning. Och vi har sedan inte sett några nya siffror. De kommer först i morgon.

Jag ska ställa en fråga till statsministern. Den bild som jag har redogjort för nu fick vi av statssekreterare Lars Danielsson, och vi diskuterade den ingående. Alldeles i anslutning till detta lyssnade jag på statsministern då han träffade Tony Blair i London, tror jag att det var, men jag är inte riktigt säker på det. Men då gav statsministern enligt min uppfattning en ganska tydlig bild av att detta är på rätt väg och att det finns goda förutsättningar att hitta en lösning.

Jag ska inte kalla detta för en dubbel agenda, men det är ändå ganska olika signaler som Blair fick och som vi fick i EU-nämnden. Och jag undrar varför det blir på det sättet.

Anf. 7 Statsminister GÖRAN PERSSON (s):

Jag ska svara på den sista frågan först. Det kanske beror på vad Blair sade till mig. Den presskonferensen höll jag ju efter att jag hade träffat den brittiske premiärministern. Det var naturligtvis inga konkreta löften, men han utstrålade och uttalade en förståelse för våra problem som jag inte har mött tidigare från andra ordförandeskap som har hanterat budgetfrågan. När man då kommer ut på 10 Downing Street tycker jag att det mot den bakgrunden finns skäl att faktiskt uttrycka en viss försiktig optimism.

Och jag har argumenterat – det ska Holger Gustafsson förstå – hårt för de ståndpunkter som Holger Gustafsson har därför att vi delar dem. När man lyssnar här låter det som om vi i svensk politik är väldigt samkörda i den här frågan. Det är vi också. Det är en konsensus som har växt fram under lång tid.

Jag känner mig därför väldigt trygg när jag företräder de svenska positionerna. Och jag känner mig också väldigt trygg i den meningen att jag vet att vi under de närmaste dagarna kommer att komma till en position då vi har förhandlingsspelets karaktär på bordet, nämligen att vi kanske måste ta ställning till en uppgörelse där det som vi alla kring detta bord tycker inte fullt ut möts. Det är därför som jag säger att vi tänker ringa EU-nämnden och lyssna av för att få vägledning vid det tillfället därför att vi då kanske befinner oss i en situation då vi ska anta eller förkasta – vilka är vinsterna, och vilka är förlusterna – och göra det ena och det andra.

Det är egentligen den frågan som det handlar om. Det är det som Carl B Hamilton, Hillevi Larsson och Lars Lindblad tar upp. Det är det som det kretsar omkring.

Först och främst vill jag inte att ni skickar i väg mig till Bryssel med den explicita uppmaningen att göra upp, därför att då blir det dyrt för oss, utan skicka i väg mig med den uppmaningen att det är bra om det blir en uppgörelse men att vi kan leva med ett förlängt förhandlingsarbete om det är så att uppgörelsen blir för dålig. Någonting annat kan vi nu inte ha som position.

Jag vet inte exakt vad britterna kommer att föreslå under det kommande dygnet. Jag skulle bli förvånad om det inte går i vår riktning, mot bakgrund av de samtal som jag hade på 10 Downing Street och mot bakgrund av de löpande kontakter som Lars Danielsson och andra har haft. Men det vet man aldrig. Men jag skulle bli förvånad.

Jag vill ha en uppgörelse. Jag tror att det vore bra för EU. Det vore också bra för Sverige, men inte till vilket pris som helst. Det är en politisk bedömning hur långt man ska gå. Den gör vi inte i förväg. Gör vi den i förväg kan vi lika gärna skicka en lapp till Bryssel där vi säger: Det här är vad vi vill ha. Får vi det är vi nöjda.

Då är vi inte med i förhandlingen. Det blir ett mycket intrikat och mycket "stimulerande" förhandlingsspel som kommer att vara under något dygn i Bryssel. Eller också inträffar någonting annat, nämligen att något land som vi ännu inte riktigt har kunnat pejla in uppfattningen hos – det finns några länder som inte är riktigt tydliga – kortsluter hela processen. Då kan det vara slut väldigt fort. Kanske kommer vi då inte ens in i en riktig slutförhandling.

Jag tror inte att det blir på så sätt därför att de flesta ändå drivs av insikten att drar det här ut för långt på tiden går beslutanderätten i praktiken över till Europaparlamentet. Även om det finns federalister i EU – jag tillhör inte den kretsen; det har jag gjort klart i den här församlingen många gånger – är det på det viset att det där inte är en tanke och ett perspektiv som är lockande för någon stats- eller regeringschef i Europa.

Vi vill nog behålla budgetbeslutet i kretsen av stats- och regeringschefer. Det innebär att det finns något slags borte tidsgräns också för detta – kanske mars nästa år, eller hösten nästa år; någonstans där ligger en definitiv tidsgräns. Sedan går det här över i årliga beslut. De stora förlorarna i det perspektivet kommer, precis som Hillevi Larsson säger, att vara de nya medlemsländerna. Det är ingenting som vi önskar.

Det finns alltså ett starkt incitament att göra upp om budgeten och att göra upp på ett sådant sätt att stats- och regeringschefer i Europeiska rådet behåller initiativet och styr möjligheten. Den tidsgränsen kan diskuteras – mars 2006 eller september eller oktober 2006; där någonstans ligger den. Ju närmare den tidsgränsen vi kommer, desto farligare blir det förhandlingsspel som handlar om att man ska byta ett slags brittisk rabatt mot en översynsklausul därför att ju närmare man kommer, desto större blir de politiska riskerna med att ta en uppgörelse. Det där talar nog för att vi ska göra ett ordentligt försök nu, men inte till priset av att vi backar ned på våra positioner på ett sådant sätt att vi inte tycker att vi kan försvara en uppgörelse. Detsamma säger naturligtvis 24 andra just nu som ska sitta kring samma bord.

Det är alltså viktigt med en uppgörelse, men inte till vilket pris som helst. Jag vägrar att i förväg så att säga tala om vad priset är därför att då är man slut som förhandlare; det går inte. Däremot ska vi samråda om detta löpande under processens gång.

Det är sant att vi är kritiska till den brittiska rabatten; det har vi varit länge. Jag uttalade den kritiken redan vid föregående budgetuppgörelse i Berlin. Men det är klart att vi måste välja våra ord när vi kritiserar den brittiska rabatten. Vi tycker ju också att vi har en nettoposition som är besvärande, och vi tycker att vi också har rätt till någon typ av rabatt på vårt bidrag till unionen. Om vi fortsätter att hävda den linjen, vilket jag

kommer att göra med kraft, ska det gå att förena också med en kraftfull kritik av den brittiska rabatten så att man kan hålla två bollar i luften samtidigt. Det där gäller det nog att man tänker igenom så att man inte uttrycker sig på ett sådant sätt att man stänger dörren för sig själv.

Vad gäller landsbygdsutvecklingsfrågorna är vi i ett läge där förslagen så här långt har varit, tycker jag, ofördelaktiga för oss. Det är viktiga resurser, inte minst för ett stort land som Sverige med en omfattande landsbygd där mycket av de tillgångar som vi har i en framtida omställning mot ett grönare Sverige faktiskt ligger oförlösta. Landsbygdsutvecklingsprogram kan där bidra till att göra situationen bättre. Vi bör få ett bättre utfall på det återflödet; det är min bestämda uppfattning.

Återigen: Det är ingen lätt situation. Men den faktiska tidsgränsen där denna fråga går ifrån Europeiska rådet och över till parlamentet är det som gör att jag tror att man inte vill försätta sig i ett läge där man måste ta beslutet den sista dagen. Då blir de politiska insatserna väldigt höga, framför allt för de stora länder som har låst sig tydligt i kraftfulla positioner.

Själv tänker jag inte åka till Bryssel med så att säga fasta limiter, och jag hoppas att ni inte sänder mig dit med sådana, därför att då kommer vi inte att kunna förhandla. Vi har vunnit en framgång så här långt, tycker jag, och det är att budgetens totala nivå börjar se rimlig ut. Strukturen är inte tillräckligt bra. Vår nettoposition är inte tillräckligt bra.

Sedan är det kanske en sak till – samma typ av resonemang som när det gäller den brittiska rabatten. Jag är anhängare av att vi så att säga ska ha en modernare budget och gärna mer av en europeisk forskningsansats. Samtidigt måste vi komma ihåg att Europa inte räddas av de offentliga program som kan rymmas i en EU-budget som har en volym som motsvarar 1 % av bni. Det är trots allt på marginalen.

Den som tror att vi ska ha ett kraftfullt forskningsprogram i Europa – en del talar nu till och med om högre utbildning, har jag sett – och som tror att det ska lösas genom att vi satsar pengarna via en EU-budget som kanske ska kunna sätta någon tiondel av denna procent på dessa insatser är fel ute. Det kan vara pilotprojekt, och det kan vara enstaka satsningar som kan göras. Men det grundläggande ansvarstagandet för detta ligger fortsatt i varje medlemsland. Låt oss fortsätta att hålla trycket uppe på dem som inte gör sina insatser där, och låt oss inte indikera eller antyda en smitväg ut genom att säga att det här kan EU-budgeten komma att lasta av, för det kan den inte göra.

Utbildnings- och forskningsinsatser i en modern ekonomi bör ligga någonstans mellan 10 % och 15 % av bni. Här talar vi alltså om någon tiondel av procenten – det gäller att inte förväxla perspektiven. Trots detta är jag anhängare av att vi går åt det hållet. Men det kommer inte att frälsa Europa, försiktigt uttryckt.

Anf. 8 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v):

Ordförande! Också jag tror att EU:s budget kan hållas stram. Samtidigt går det att få en modern budget. Vi i Vänsterpartiet välkomnar också översynsklausulen och säger att det absolut viktigaste i den svenska positionen ska vara att sänka den totala utgiftsnivån. EU har redan i dag alltför mycket att säga till om. Mycket av dagens pengar går till fel saker – tobaksstöd, exportbidrag och subventioner till ett jordbruk som slår ut

småbrukare i den fattiga delen av världen. Ambitionen måste vara att banta jordbruksstödet.

Däremot tror jag att det behövs stöd till landsbygden, precis som statsministern har sagt. Det är viktigt att utveckla nya näringsgrenar men också att få miljöstatsningar. Där kan landsbygdsstöden vara en mycket viktig del.

Den brittiska rabatten är djupt orättvis. Naturligtvis är detta direkt stötande då det är de nya länderna som ska betala notan i fråga om långtidsbudgeten. Det finns inte mycket solidaritet i det här.

Är det inte i stället hög tid att ordentligt trappa ned de stora strukturstödet som i första hand går till Spanien, Irland, Grekland och Portugal? Jag tror att det var Lars Tobisson, som sitter i EU:s revisionsrätt, som för några dagar sedan uttalade sig. Han sade att det är rent stötande att det sammanhållningsstöd som skulle lämnas till de här fyra länderna för att de skulle kvalificera sig för ett eurosamarbete ska fortsätta att flöda. De är ju med i eurosamarbetet, så varför – detta tycker jag är konstigt – ska vi betala till det? Är det någonting som kan tas upp, och hur ser statsministern på denna uppenbara orättvisa? Är det något som de svenska förhandlarna driver och jobbar för, och jobbar ni för att de nya länderna ska slippa nedskärningarna? Jag tycker att vi ger de här nya länderna fel signaler.

Jag kan berätta att jag för någon vecka sedan besökte polska ambassaden. Där var de väldigt olyckliga över det här. De talade också för de nya länderna.

Anf. 9 JAN ANDERSSON (c):

När det gäller den totala nivån har vi från svensk sida haft en konsekvent hållning avseende enprocentsnivån. Jag upplever väl nu att bästföredatum för den förhandlingspositionen lite grann har gått ut. Det skulle vara intressant att höra om det finns någon mer som har enprocentsnivån som ingång i de här förhandlingarna. För egen del tror jag att det är ett passerat stadium.

Britterna som ordförandeland har självklart en nyckelposition här. Den brittiska rabatten har också en nyckelposition. Det vore intressant att höra hur statsministern bedömer britternas möjlighet eller utrymme att sätta sig över egenintresset i form av ordförandeskap och möjligen göra något beträffande den brittiska rabatten.

Anf. 10 YVONNE RUWAIDA (mp):

Jag håller väldigt mycket med om det som Sven-Erik Sjöstrand sade. Jag ska inte upprepa det, men jag vill betona två saker när det gäller långtidsbudgeten.

Den ena saken är att det när det gäller den svenska nettopositionen är väldigt viktigt att vi inte förbättrar den genom ett ökat återflöde utan snarare genom att minska den svenska avgiften.

Den andra saken som jag vill betona gäller de nya medlemsländerna. I debatten nu känns det lite grann som att man försöker legitimera att de nya medlemsländerna får mindre pengar. Men jag tror att man tänker väldigt fel om man nu ska tänka långsiktigt. En risk i framtiden är att de nya medlemsländerna avfolkas eller inte omfattas av den fria rörligheten

2005/06:16
14 december

i EU ifall det blir så att de inte har möjlighet att utvecklas. De här pengarna betyder mycket mer för dem än de gör för de andra EU-länderna.

Ytterligare en punkt som jag vill ta upp gäller dokumentet om att bekämpa radikaliserings och rekrytering av terrorister. Under punkt 5 i det dokumentet står det att man ska ha lagstiftning för att motverka både anstiftan och legitimering av våld. Lagar mot anstiftan mot våld är väldigt bra, och det har vi ju också. Att däremot säga att man ska lagstifta mot legitimering av våld blir ett väldigt vitt begrepp som kan få väldigt olika innebörd. Det känns väldigt olyckligt att man antar ett sådant dokument.

I en diskussion, i opinionsbildning och i en debatt måste man ha frihet att uttala sig. Jag hävdar också att detta med att säga att man ska lagstifta mot legitimering av våld faktiskt kan strida mot Europakonventionen som säger att om åtgärder ska vidtas mot yttrandefrihet måste de vara proportionella.

När det gäller dokumentet som helhet vill jag också påpeka att det är olyckligt med en så ensidig fokusering på vad man kallar för al-Qaida-terrorism.

I Sverige hade vi på 1990-talet en statlig utredning som tittade på möjligheter att ta fram åtgärder för att motverka rasistiskt våld. Vad man konstaterat i den utredningen är att det är samma input- och outputeffekter när det gäller rekrytering till extrema organisationer oavsett vilken extrem organisation det är. Oavsett om det är en vitmaktorganisation eller om det är andra organisationer är det samma input- och outputeffekter. I ett samhälle behöver man bygga upp mekanismer för att människor inte ska gå in i extrema organisationer men också ha mekanismer för att få ut människor ur extrema organisationer. Konceptet bör vara allmänt – detta för att inte peka ut grupper, för ett utpekande av grupper bidrar till rekryteringen.

Här tycker jag att man kan lära sig mycket av den svenska statliga utredningen och ta till sig av den i det här europeiska arbetet, för den är väldigt bra.

Anf. 11 Statsminister GÖRAN PERSSON (s):

Jag kan börja med det som Yvonne Ruwaida tar upp och som är en annan fråga än budgeten – dock icke oviktigt. Tvärtom gäller det centrala frågor som handlar om en avvägning mellan det öppna samhällets intresse av att fortsatt vara ett öppet samhälle och samtidigt vårt ansvar för att bekämpa den typ av våldshandling som terrorism står för. Den där balansgången är svår. Jag förutsätter att Thomas Bodström i nämnden har uppehållit sig vid just de avvägningarna och den svenska linjen i de här sammanhangen som ju är av det slaget att vi ser bekymmer med detta. Samtidigt har vi insikten att det här är ingenting som EU beslutar om, utan det här kommer vi själva att besluta om. Diskussionen lär fortsätta i Sveriges riksdag och i relevanta organ.

Det är bra, tycker jag, att Yvonne Ruwaida och Miljöpartiet där tillför den här dimensionen, för den får inte glömmas bort. Hur sedan den slutliga avvägningen kommer att se ut är det upp till Sveriges riksdag att besluta.

Sedan har vi budgetfrågorna. Jag vänder mig först till Jan Andersson. Har vi kommit så långt vi kan mot enprocentsmålet? Ja, jag tror inte att

någon kommer att driva frågan om 1 % vid den här förhandlingen, och det tänker inte jag heller göra. Men naturligtvis kommer jag att hävda att detta är utgångspunkten.

Att vi har hållit ihop så bra som vi den här gången gjort i den grupp av länder som stått för detta har verksamt bidragit till att vi hela tiden har pressat ned utgiftsnivån.

Kom ihåg att kommissionen – detta europeiska uttryck för styrka, snille och smak – kom till 1,2 %, en rätt häftig budgetnivå. Genom att vi har hållit fast vid vår position har vi pressat ned nivån mot 1,03 %. Sett över tiden går den ned mot 1 % om vi tar det som en långtidsbudget. Visst, vi står fast vid detta. Men jag tror inte att det blir någon huvudpunkt i förhandlingen, utan den där striden har så att säga gått åt vårt håll.

Jag tycker att Jan Andersson gör en riktig reflexion. Du säger det inte explicit men innebörden i det du säger är: När är det lättast för britterna att göra något åt sin egen rabatt – är det när man själv har ordförandeklubban, eller är det bättre om någon annan sköter det åt dem?

Den där frågan kan ni själva svara på därför att det är en utpräglat politisk fråga. Hur gör man en reträtt? Ska det ske genom att andra trycker på för en uppgörelse, tvingar en till en reträtt, eller ska det ske genom att man själv anvisar en väg ut ur ett problem som är gemensamt men där man själv får ge efter i en kompromiss?

Min erfarenhet är att den sista modellen är den politiskt enklaste att hantera, men också den kan vara svår. Sedan är det så med EU-frågorna – det ska vi inte glömma bort – att det inte sällan är två opinioner. En opinion är av det slaget att man blir hyllad i Bryssel. Men det är inte alls säkert att det är samma opinion när man kommer hem.

Vad gäller den brittiska rabatten skulle jag inte bli förvånad om det är så att det i det brittiska underhuset är lättare att försvara en stenhård position kring den brittiska rabatten än det är att göra en kompromiss. Å andra sidan: Att träffa en kompromiss är säkert mycket populärare i Europaparlamentet än ett stenhårt försvar av den brittiska rabatten. Då kan det vara så att en del politiker drar slutsatsen att det trots allt är hemma som jag har mitt mandat – det är där jag hämtar det – om jag inte kommer till insikten att jag ändå tvingas att göra upp.

Jag skulle gissa att det är lättare för britterna att göra upp nu än vad det är framöver, men återigen: inte till vilket pris som helst. Men troligen är det så här.

Jag har inget att invända mot Sven-Erik Sjöstrands beskrivning av olika system för hur EU:s jordbruks- och regionalpolitik och sådant fungerar. Det är inte bra. Vi är kritiska mot detta och försöker ändra på det. Även om vi är kritiska mot jordbrukspolitiken ska vi samtidigt komma ihåg att när vi talar om landsbygdsutveckling är och förblir landsbygdsutveckling också i vårt land avhängig av att det finns ett jordbruk, en primärproduktion och ett skogsbruk som fungerar. Det är bara löjligt att tro att vi kan ha en landsbygdsutveckling i ett så glest befolkat land som Sverige utan att ha en fungerande areell näring. Det där hänger naturligtvis ihop.

Men sedan tror ju vi att det är bättre för den areella näringen att man så att säga har den typ av stöd och utveckling som vi sett under den senaste tiden – att man går ifrån det som så att säga är främmande för en

öppen världshandels principer och mer närmar sig det som utgår från nationella behov av att hävda exempelvis öppna landskap, biodiversitet och allt sådant. I botten måste ligga en rimlig produktion i de areella näringarna, för annars blir all landsbygdsutveckling väldigt artificiell, konstgjord.

När vi kämpar för landsbygdsutvecklingsstöd är det också i en insikt om att det är intimt förknippat med att ha ett jordbruk och ett skogsbruk som fungerar.

De nya länderna betalar notan, säger Sven-Erik Sjöstrand. Ja, det är delvis sant. I relation till det luxemburgska förslaget är det naturligtvis så. Men i relation till hur det var innan Luxemburg lade förhandlingsbox 6 och 5 och vad de nu heter är det en enorm förbättring som nu sker för dessa nya medlemsländer – visst är det så. De är ju nu medlemmar på samma villkor som vi.

Det är klart att polacker och andra är missnöjda. Vad de kommer att göra i Bryssel vet vi inte. Det är en av de saker som vi inte riktigt kan bedöma i förväg. Det finns ett element, och de har naturligtvis en rättvis sak. Samtidigt har jag aldrig dolt att jag tycker väldigt illa om de regionalpolitiska satsningarna i Spanien, på Irland och i Italien – länder som har en ekonomi som är fullt ut jämförbar med vår; de bör klara sin regionalpolitik själva. Det ska vi inte behöva beskattas för att göra. Jag har aldrig någonsin dolt den irritationen.

Samtidigt som den nedtrappningen sker kan jag förstå att de tycker att det inte får gå för fort. De ska kunna fäsa ut. Det är väl snarast takten, inte inriktningen, som det nu handlar om.

Kom ihåg att irländarna, som beskrivs som så ohyggligt framgångsrika, ändå haft när de stått på toppen av EU-subsidier ett inflöde i sin ekonomi motsvarande ungefär 5 % av bni. Det är inte dåligt. Med den typen av stöd från Europa i övrigt är det klart att man får en väldigt kraftfull satsning exempelvis på infrastrukturen om man vill göra det. Men det där tycker jag nu är "omhändertaget". Det är alltså takten, inte inriktningen, som man diskuterar.

Det var väl, herr ordförande, de saker som i den här frågeomgången tagits upp.

Anf. 12 CARL B HAMILTON (fp):

Nej, jag vill verkligen inte uppmana statsministern att göra upp till vilket pris som helst. Det är naturligtvis inte ett självändamål att göra upp om det inte ligger i Sveriges intresse.

Jag instämmer med statsministern om att kommissionen har haft en alldeles för hög utgiftsnivå och att det nu börjar närma sig riktiga nivåer. Men det var lite överraskande att statsministern karakteriserade kommissionen som ett organ präglad av "styrka, snille och smak". Jag undrar om statsministern inte har förväxlat det där med en annan aktuell kommission.

Nettopositionen tycker jag nog är ganska okej nu, liksom utgiftsnivån. Därför skulle jag vilja säga att smärtgränsen för Sverige, som jag ser detta, ligger i frågan om översynsklausulen – i att kunna få den så stark och förhoppningsvis så bindande utformad som möjligt. Skulle vi inte få en sådan möjlighet till en reformering av budgeten och EU:s verksamhet – budgeten är ju bara så att säga den pengamässiga återspeglings av vad

EU:s uppgifter är i Europa – och skulle vi inte kunna börja på en förändrad inriktning av det europeiska samarbetet såsom det återspeglas i budgeten är det, skulle jag vilja säga, skäl för att Sverige inte ska ingå den här budgetöverenskommelsen nu i december. Det är för mig och Folkpartiet – och, tror jag, för alliansen – oerhört viktigt att vi får en sådan modernisering, en sådan översynsklausul.

Anf. 13 BÖRJE VESTLUND (s):

Herr ordförande! Jag lämnar budgeten en liten stund. Ett av de kanske mest ödesdigra hoten utifrån just nu är växthuseffekten. Beträffande flera av de naturkatastrofer som inträffat har det i varje fall hänvisats till just växthuseffekten och det som hänt kring den. Men naturligtvis kan man ha en diskussion om det.

I varje fall finns det en stor makthavare – kanske finns det fler – som på något sätt har kunnat hålla för både ögon och öron för att slippa se och höra, nämligen USA. Efter det senaste mötet i Kanada vill jag fråga: Tror statsministern att man i ett EU-perspektiv kan övertyga USA om att den här gången vara med på vagnen och föra en diskussion om hur man ska komma vidare med att förbättra situationen när det gäller växthuseffekten?

Vad händer om det blir en omgång till med ett Kyotoprotokoll där det här inte löses?

Anf. 14 ANDERS G HÖGMARK (m):

I grunden delar jag Carl B Hamiltons här redovisade inställning om vikten av budgeten och om att budgeten egentligen bara reflekterar en ambition i verksamheter som är gemensamma i EU. Samtidigt kan jag i och för sig instämma i statsministerns bedömning här – att det bara handlar om drygt 1 % av de totala tillgångarna i Europa – så man ska inte överdramatisera. Det är också viktigt att hålla fast vid principen om subsidiariteten – att varje land har sin läxa att göra. Det är en central fråga. Jag tror att vi är tämligen överens om den saken.

Förra gången i EU-nämnden hade vi uppe detta med vikten av moderniteten och vilket instrument vi i förhandlingarna kan använda. Vi var tämligen överens om att det är processer som kanske tar betydligt längre tid än att sitta och diskutera promilletal och procenttal. Därför är det av mycket stor och central betydelse att man i förhandlingarna kan få en formulering av översynsklausulen som skapar möjligheter framåt. Om man vill förändra Capsystemet, regionalpolitiken och andra faktorer som klassas som moderniteter tar det tid. Det vet vi erfarenhetsmässigt. Därför gäller det att i den här översynsklausulens skrivningar få med framåtriktade möjligheter så att vi inte alltid står där precis fem i tolv och får en ny uppgörelse om Capsystemet år 2012 eller år 2013. Det tror jag är en väldigt central uppgift.

Låt mig sedan gå in på en fråga som jag också tycker är väldigt strategisk men som kanske inte får tillägnas så mycket tid här. Det gäller då utvidgningsperspektivet, framför allt belyst av hur man ser på Makedoniens önskan om att få vara ansökarland.

Här har flaggats upp Frankrikes tveksamhet, eller aktiva motstånd. För oss är utvidgningen en helt avgörande fråga. Vi har varit väldigt överens om och positiva till utvidgningen till Turkiet. För att på något

sätt kunna få en ordning framöver, inom några årtionden, på Balkan måste varje land med en ärlig och ambitiös vilja att bli ansökarland bemötas med en positiv inställning.

När statsministern kommer ned till Bryssel är det, tycker jag, en central fråga att just ha med utvidgningen på dagordningen så att den inte blir bara en randfråga.

Min fråga mera konkret till statsministern blir: Vad är det för motiv som driver Frankrike, som vi kan uppfatta det från svensk horisont, och bygger Frankrike allianser i ett aktivt motstånd mot att fortsätta denna strategiska och historiska utvidgning på Balkan – är det ett utslag av samma tveksamhet som man kände inför Turkiet? Vi ser ju detta som en historisk möjlighet att bygga fundament och att bygga broar mellan olika religioner som förpestat de här konflikterna i Europa under ett par tusen år.

Därför tycker jag att det är en väldigt viktig fråga som statsministern och Sverige lyfter fram som en aktiv del på den här punkten. Det är en strategisk fråga, även om det är ett litet land och det, som sagt, bara är fråga om att förklaras som ansökarland.

Avslutningsvis noterar jag med tillfredsställelse statsministerns uppfattning om de areella näringarnas betydelse för en aktiv och levande landsbygd. Jag hoppas att statsministern någon gång framöver – tidshorisonger kan man alltid diskutera – aktivt får tillämpa och omsätta denna goda teoretiska insikt i praktisk gärning för delar av den svenska landsbygden.

Anf. 15 HOLGER GUSTAFSSON (kd):

Också jag vill lite mera uppehålla mig vid budgeten. Vi har, som sagt, inga nya siffror utan det handlar om att så småningom på något sätt här summera en form av öppet mandat för statsministern att åka till Bryssel och arbeta med. Därför är naturligtvis de argument och motiv som statsministern tar med sig väldigt viktiga för EU-nämnden att lyssna till.

Jag skulle faktiskt vilja fokusera på det som statsministern själv lite grann här öppnade för, nämligen den brittiska rabatten och vår egen rabatt – nettobetalarproblematiken. Statsministern sade att det gäller att välja sina ord därför att det är en komplicerad situation. Jag delar den uppfattningen.

Vi har tidigare noterat att det finns starka skäl att reducera den brittiska rabatten. Det finns också mycket starka motiv för att bibehålla och stärka den svenska rabatten. Jag skulle vilja fråga statsministern hur motiven ser ut när statsministern argumenterar i det här sammanhanget. Hur läggs så att säga orden – inte vilka ord, men hur motiverar man en neddragning av den engelska rabatten? Och hur motiverar statsministern vår egen rabatt i det här komplicerade läget?

Jag tror att det kan vara värdefullt att det så här offentligt hörs även till London vilka argumenten är på svensk planhalva inför dessa frågor som är så viktiga för oss. Därför hoppas jag att statsministern vill öppna upp lite grann för EU-nämnden och tala om hur motiven ser ut.

Anf. 16 ORDFÖRANDEN:

Eftersom det går ganska fort med frågorna släpper jag också in Sven-Erik Sjöstrand och de övriga två partierna.

Anf. 17 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v):

Precis som Yvonne Ruwaida har jag en fråga om handlingsplanen mot terrorism som ni ska fatta beslut om på toppmötet. Handlingsplanen är ju sekretessbelagd och den har därför inte diskuterats med så många. Bara det att den har sekretessbelagts kan ju verkligen diskuteras. Det är inte någon riktig öppenhet när man gör på det viset.

Men i medierna har det framkommit att det finns mycket långtgående åtgärder i planen mot bland annat muslimska grupper. Naturligtvis måste vi alltid förebygga och förhindra terrorism, men i dag tenderar åtgärderna att omfatta en mer rigorös övervakning som drabbar enskilda människor.

Handlingsplanen mot terrorism kommer sedan att bli lagstiftning. Det känns som att det finns ett uppifrånperspektiv när ni fattar beslut om den på toppmötet. Handlingsplanen bestämmer vilka politiska och religiösa åsikter som får finnas i samhället. Vart är vi på väg egentligen?

Det finns en stor osäkerhet när det gäller rättssäkerhet, och jag anser att det är ett problem att enskilda drabbas av detta. Hur ser regeringen på det? Har EU eller regeringen gjort någon analys av helheten i fråga om alla förslag som man ska fatta beslut om? Hur kommer regeringen att arbeta med dokumentet med handlingsplanen? Kommer det att ske till exempel en oberoende granskning som utförs av människorättsexperter? Hur står handlingsplanen i förhållande till våra grundlagar och Europakonventionen?

Det här är gränsdragningsfrågor som är oerhört viktiga och centrala för hela samhället och våra rättsprinciper. Jag hoppas att statsministern kan ge mig lite mer svar än vad Yvonne Ruwaida fick.

Anf. 18 JAN ANDERSSON (c):

Jag vill haka på resonemanget om den personliga integriteten kontra brottsövervakningen. Statsministern sade här att Bodström har föredragit detta i EU-nämnden, och det stämmer. Samtidigt tycker jag att det finns en viss nyansskillnad i hur justitieministern framställer vikten av den personliga integriteten och statsministerns inställning till denna. Jag upplever inte att Thomas Bodström har lagt ned speciellt många minuter på att prata om den personliga integriteten i EU-nämnden.

Eftersom alla är överens om att man behöver ta krafttag mot terrorismen är det ju väldigt lätt att offra den personliga integriteten. Det är ju dessutom komplicerade frågor som inte lämpar sig speciellt väl för 10–20 sekunders intervjuer i tv. Jag är lite bekymrad över utvecklingen när det gäller den personliga integriteten. Jag undrar om statsministern kunde utveckla detta en aning.

Anf. 19 YVONNE RUWAIDA (mp):

Det är ju ganska uppenbart att kampen mot terrorism har drabbat rättssäkerheten och även den personliga integriteten. Nu är det här dokumentet som Göran Persson påpekade ingen lagstiftning utan det är politiska fraser. Men problemet är hur de är formulerade och på vilket sätt de fokuserar på dessa frågor. Jag tycker att vi ska ha allmänna åtgärder som handlar om hur man motverkar att människor går med i extrema organisationer. I ett 50-årsperspektiv kan det finnas olika hotbilder. Det är aldrig bra när människor söker sig till extrema organisationer. Det

vore väldigt bra om vi kunde ta upp den svenska statliga utredningen och föra över det tankesättet till Europa.

Sedan är det problematiskt med att man ska ha lagstiftning mot legitimering av våld. Vad har det för innebörd? Det här har inte diskuterats i Sverige, vilket jag tycker är väldigt olyckligt, men det kan innebära att människor med politiska åsikter blir föremål för övervakning på ett sätt som inte är acceptabelt. Yttrandefriheten måste finnas kvar. Så länge det inte handlar om anstiftan till våld måste yttrandefriheten kunna bestå.

Jag vill också ta upp klimatfrågan kortfattat. Under punkten Klimatförändringar och förnybar energi tar man upp att man ska ta fram strategier för att investera i förnybar energi, och det tycker jag är väldigt bra. Det är synd att man inte kopplar det här till tillväxt och jobb mycket tydligare än vad man gör. Förnybar energi ger jobb. Jag vill också poängtera att jag tycker att det vore väldigt bra om man kunde fokusera på vind- och solenergi. Spanien och Tyskland är ju världsledande på det området, och det är ett område där man skulle kunna göra mycket mer och som faktiskt också ger jobb. Den främsta orsaken till att man vidtar dessa åtgärder i Spanien och Tyskland är att de ger jobb.

Anf. 20 Statsminister GÖRAN PERSSON (s):

Såvitt jag ser det är det fyra frågor som har tagits upp. Frågan om fortsatt diskussion om budgeten tänker jag svara på själv. Miljö- och klimatfrågorna tänker jag också svara på själv. Frågan om Makedoniens speciella situation inför toppmötet som Anders G Högmark tar upp får utrikesministern svara på. Sedan de mer detaljerade frågor som rör hemligstämpling av dokument och sådana saker kopplat till kampen mot terrorism får statssekreterare Danielsson lägga ut texten om.

Bara för att få lite struktur på det här börjar vi med det klaraste först och slutar med mig sist. Då får Laila Freivalds börja och sedan kommer Lars Danielsson.

Anf. 21 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Jag vill nog framhålla att det finns en bred enighet mellan alla medlemsländer om betydelsen av ett medlemsperspektiv för alla länder i västra Balkan. Det är en morot att veta att de länderna har en möjlighet att bli medlemmar i EU och delta i det gemensamma europeiska arbetet, och det har varit utgångspunkten för den utveckling som vi ändå ser pågå där. Även om det fortfarande finns olösta konflikter kvar är det ändå möjligheten att bli medlem som är den drivande kraften.

Makedonien är lite speciellt, för det är det land som har lyckats att hantera en förändring av sitt samhälle på ett sådant sätt att man har kommit så långt att vi ser att man en dag kommer att kunna påbörja förhandlingar och bli medlem i EU. Det vi gör nu är att vi uppmuntrar dem. Vi visar dem att det arbete och de förändringar som de har genomfört är så tydliga att vi kan säga att Makedonien är ett kandidatland, dock utan att ange tidpunkten för när de kan börja förhandla eftersom det fortfarande finns mycket kvar att göra.

Det här är faktiskt alla länder överens om. Men det har varit några länder som i de diskussioner som vi har haft har varit oroliga och tyckt att det är för tidigt att utnämna nya kandidatländer – detta mot bakgrund av den diskussion som man har i sina egna länder efter de folkomröst-

ningar som man hade. Det upplevs på sina håll att det finns något slags utvidgningströtthet. Man vill först ha en omfattande diskussion om utvidgningen av Europa i allmänhet, även om man inte ifrågasätter Balkanländernas möjligheter att bli medlemmar.

Det finns naturligtvis också lite taktik i detta. Man säger att det kostar pengar med nya kandidatländer och att det inte ska fattas något beslut om några nya kandidatländer förrän man har en ny långtidsbudget klar.

Även Makedonien är en av faktorerna som kommer att finnas med när statsministrarna diskuterar budgetfrågan. Men det är bara ett land kvar, och jag tror att vi kommer att hitta lösningar, oberoende av om budgeten antas eller inte, och ändå fatta beslut om kandidatstatus för Makedonien. Men frågan är fortfarande föremål för diskussion.

Anf. 22 Statssekreterare LARS DANIELSSON:

Det är egentligen två antiterroristrelaterade frågor som ska diskuteras vid Europeiska rådet. Till att börja med ska man anta en ny strategi mot terrorism. Det gäller alltså ett övergripande policydokument som jag vet att nämnden tidigare har tagit del av inom ramen för de samråd som justitieministern har haft. Det är ett väldigt allmänt hållet dokument som bland annat innehåller en uppmaning om att man ska se över den handlingsplan mot terrorism som finns och som ju Sven-Erik Sjöstrand och andra mycket riktigt påpekade är ett dokument som inte är öppet.

Som nämnden säkert är medveten om har vi från svensk sida hela tiden argumenterat för att detta borde vara ett öppet dokument. Vi har fortfarande den uppfattningen. När man ska se över dokumentet blir det tillfälle att ta upp den diskussionen på nytt. Skulle det stärka EU:s kamp mot terrorism om man drev det här arbetet i något större öppenhet än vad man har gjort tidigare? Det kan till och med sägas motverka sig självt om man håller det så slutet.

Den målkonflikt som kan finnas mellan rättssäkerhet och en effektiv kamp mot terrorism är något som vi från svensk sida hela tiden har framhållit i dessa diskussioner. Såvitt jag kan se från uppteckningar från rätts- och inrikesrådet har även Thomas Bodström talat ordentligt om den personliga integriteten och den målkonflikt som ligger i detta. Självklart kommer det också att vara en ledstjärna i det fortsatta arbetet.

Men, som sagt var, det som nu är aktuellt för det här toppmötet är den mera övergripande strategin. Handlingsplansarbetet kommer att intensifieras under det år som kommer, och då finns det anledning att komma tillbaka till de här frågorna om ökad öppenhet.

Anf. 23 Statsminister GÖRAN PERSSON (s):

Kort om budgetdiskussionen igen: Det är klart att Holger Gustafssons fråga är berättigad – jag tog ju själv upp den. Hur för man resonemanget när man å ena sidan kritiserar den brittiska rabatten och å andra sidan tycker att vår nettoposition är sådan att vi också bör ha rabatt. Det är en grannlaga balansgång. Jag kan inte se ett annat svar på den frågan än att det handlar om den totala nettosituationen.

Vi har ju haft en idé om hur det här ska lösas på ett generellt sätt med nettokorrigeringsmekanism, alltså att länderna inte ska behöva bidra netto med mer än x eller y procent av bni eller z euro per capita. Man kan

välja olika modeller för detta. Jag tror att det är där som man måste hamna om man ska få ordning på argumentationen.

Jag är på inget sätt kritisk till att medlemsstater ska ha rabatter, för vi bör också få en korrigering. Däremot tycker jag att den brittiska rabatten är för stor. Den är inte rättfärdig på så sätt, vilket också har framhållits för britterna på plats i London 10 Downing Street.

Till Carl B Hamilton vill jag säga att jag kan dela uppfattningen att översynsklausulen är *the bottom line*. Men jag tycker också att man ska lägga till att vår nettoposition också är viktig. Jag tycker det.

Jag är inte så alldeles övertygad om att Yvonne Ruwaida har rätt när hon säger att hellre vill att det ska tas från vårt bidrag till unionen, alltså på inkomstsidan, än på återflödet. Okej, jag skulle gärna hålla med om det i och för sig, men jag tror inte att det är praktiskt möjligt. Vi måste också sikta på att få ett bättre återflöde om vi ska få ned vår nettoposition.

Hur sedan översynsklausulen ska se ut är i stor utsträckning det som förhandlingen kommer att handla om, skulle jag tro. Och hur långt vi här runt bordet kommer att vara överens om översynsklausulen, ja, det återstår ju också att se. Så länge det handlar om en översyn av befintliga program vid en viss tidpunkt kommer vi säkert att falla varandra om halsen – en vacker syn. Men när översynen väl ska ske och man börjar säga att man ska dra ned på bidragen jordbruket med så och så mycket eller att man ska göra vissa insatser för att reducera exempelvis de återflöden vi har till regionalpolitik utmed Norrlandskusten är jag nog rätt säker på att en del av de spänningar som finns i europeisk politik kommer att synas också i svensk politik. Så länge vi bara talar om en översynsklausul kommer vi nog att vara rörande överens. Men när den så småningom ska omsättas i ny politik kommer spänningarna återigen att synas. Så tror jag att det är.

Men när det gäller nivån, strategi 1, känns det som att vi har kommit så pass långt att vi kan, om inte utropa oss som segrare i förhandlingsspelet så kan vi nog åtminstone säga: Okej, det blev en mager kompromiss, men det blev dock en anständig kompromiss. De två andra sakerna är fortfarande kvar att klara. De avgörs under den närmaste tiden.

Sedan tar Yvonne Ruwaida och Börje Vestlund upp klimatfrågan. Den försvarar också sin plats i den här toppmötesdiskussionen, absolut. Återigen: Jag har sagt det i riksdagen några gånger och jag kan säga det här också: Vi är inte så många som finns med i kören, som talar om dessa gröna tillväxtfrågor i Europa. Vid det senaste informella toppmötet i Hampton Court kommer jag ihåg att jag fick stöd av den franske presidenten när jag talade om vikten av att använda de resurser som europeisk åkermark representerar för att kanske producera bränslen i stället. Om man inte kan producera livsmedel kanske man kan producera drivmedel och hålla ett kulturarv levande. Men alliansen i Europa i den meningen är inte särskilt omfattande. Det skulle jag ljuga om jag sade. Miljöfrågorna står inte högt på europeiska regeringars dagordningar med några undantag.

Ni som reser till EPP-gruppens möten – och det är väl några stycken på den här kanten som gör det – passa på att ta upp dessa frågor med de regeringarna. Ta då också upp Makedonien i det sammanhanget och en del annat, exempelvis översynsklausulen som ju har ett fast motstånd i

den kretsen. Gör det! Det kan vara en väl så viktig insats att påverka europeisk politisk utveckling.

Jag tillhör ju dem som är övertygade om att vi har en enorm möjlighet som ligger i den omställning av samhället som måste ske bort ifrån fossilberoendet in i en mer uthållig produktion framför allt av energi. Jag hade i går, som ni vet, en heldagshearing om detta. Det här kan vi själva göra i Sverige. Vi kan gå i spetsen, och det ska vi göra om ingen annan vill vara med, för jag är övertygad om att det är rätt. Alltfler börjar förstå att vi troligen har en situation framför oss då oljan kommer att fasas ut som navet i våra ekonomiska strukturer. Om det sedan tar 10, 20 eller 25 år kan diskuteras, men det går åt det hållet.

Att kunna koppla den frågan samtidigt till klimatfrågan är livsviktigt därför att när oljan har nått sin produktionstopp och faller ska vi komma ihåg att olja bara är ett av de kolväten som vi förbränner. Då kommer andra och vill att vi ska använda naturgas i stället som ju också ger växthusgaseffekter, lite ädlare som energislag, lite mindre sotpartiklar och sådant, men det är samma elände med koldioxiden.

Sedan finns det fortfarande – hemska tanke – enorma resurser av obrutet kol. Energiförsörjningen kan mycket väl gå från olja till naturgas och över till kol, och då får vi samma eländiga, kanske växande belastning på klimatet. Även om vi ställer om från ett oljeberoende kan det mycket väl resultera i ett ökat kolberoende, och det förvärrar klimatfrågan. Därför måste vi ha en politisk internationell lösning av klimatproblemet.

Den enda mekanism som vi har haft – otillräcklig, klumpig, valhänt, men ändå – har varit Kyotoprotokollet. Och nu, 2012, ska någonting annat komma efter Kyoto. Uppspelet till den förhandlingen har ju pågått ganska länge. Jag är glad över att amerikanerna inte definitivt drog sig ur, för vi måste ha med oss dem. Det är de stora förbrukarna av kolväten, och de måste in i den här regimen. Annars går det inte.

Om amerikanerna ställer sig utanför, med vilken moralisk rätt ska vi då kräva att kineser och indier ska ta detta ansvar? Och över huvud taget med vilken moralisk rätt agerar vi när vi själva har en konsumtion som kanske är tiodubbelt så hög som den som finns i länder som befinner sig i ett utvecklingsstadium? Vi vet att vår rikedom i Sverige skapar ju inte så lite just därför att vi har kunnat använda billig energi i form av olja.

Hela den här gigantiska frågan handlar om ekonomi, regionalpolitik, storpolitik och klimatpolitik. Här har EU varit en progressiv kraft. EU-länderna har varit de som har tagit strid för Kyotoprotokollet. EU har utmanat ryssar, amerikaner, australiensare, japaner och kanadensare. Vissa har anslutit sig, men andra har inte gjort det. EU har varit det som vi har kunnat använda oss av som redskap. Vår största framtidsfråga, globens ödesfråga har vi i dag en tydlig, kraftfull företrädare för på den internationella scenen i den europeiska unionen där vi är medlemmar, och det tycker jag känns stimulerande och rätt. Det är jätteviktigt att det här speglas på ett bra sätt i slutsatserna.

När jag har sagt det kan jag inte låta bli att säga att tyvärr är det nog så att den betydligt mindre och betydligt enklare frågan om hur man löser EU:s budget nog ändå kommer att dominera de överläggningar som vi har framför oss under de kommande dagarna.

2005/06:16
14 december

Anf. 25 KENNETH G FORSLUND (s):

Statsministern sade i sin inledning precis det som han slutade med alldeles nyss, nämligen att huvudfokus under det här mötet sätts naturligtvis på långtidsbudgeten. Det är där det finns mest att göra för ögonblicket.

Men en av de frågor som kortfattat kommer att tas upp och som finns med i förslaget till rådsslutsatser är ju migration, alltså invandring eller utvandring beroende på vilket land som man väljer att ta perspektivet ifrån.

Det förslag som finns till slutsatser består av tre delar. I de första två delarna konstaterar jag till min glädje att man har ett perspektiv som omfattar Östeuropa, sydöstra Europa och Medelhavsområdet, alltså i förhållande till EU:s medlemsstater geografiskt benämnda.

Tidigare har EU:s perspektiv varit väldigt mycket Medelhavsområdet och Nordafrika. Nu tycks det som att diskussionerna ändå har börjat bli lite bredare och vidare. Man talar här om att öka sin dialog och sitt samarbete med alla dessa länder, och det är ju i så fall vällovligt.

För vår del, som är ett av de medlemsländer länder som ligger runt Östeuropa, är det ju viktigt att EU på allvar ser att det finns en möjlighet till migrationsflöde från länder öster om EU. Det beror naturligtvis på hur de länderna utvecklas, om de utvecklas och på eventuella kriser i de länderna.

I dag kommer det övervägande migrationsflödet och trycket från Nordafrika, det är ingen tvekan om det. Men det är viktigt att EU har det breda perspektivet.

I slutet av de tre delarna i förslaget till rådsslutsatser om migration landar man tillbaka i det gamla. Då sätts väldigt mycket fokus på Nordafrika. Där tappar man den här bredden,

Jag inser att det här inte är någonting som man vänder på några dagar. Men min fråga är ändå: Börjar nu EU-länderna som helhet att se ett bredare perspektiv på den här frågan och se lite längre än till att bara hantera den kortsiktiga, dagens, situation och också se att det finns hot i framtiden som vi i dag borde arbeta med och undvika genom att skapa utveckling, genom att skapa tillväxt och genom att ha samarbete också med de länder som är våra östra grannländer till dagens EU-25?

Anf. 26 LENNART HEDQUIST (m):

Jag återkommer till EU-budgeten och ställer frågan hur statsministern ser på sättet att finansiera EU. Då bör man kanske inledningsvis konstatera att det råder ju i Sverige en väldigt bred enighet om att vi inte ska ha någon EU-skatt. När detta är sagt kan man fråga sig hur bra utformat själva avgiftssystemet är när det gäller EU.

Man har en avgift grundad på bni. Då frågar man sig: Hur bra är bni såsom enda avgiftsfaktor i en EU-finansiering? Hela diskussionen kring olika typer av rabatter kan ju på sitt sätt grundas på att man inte tycker att bni-systemet är det allra bästa, om man tar hundra procent av det, eftersom det kommer upp en diskussion om att korrigera avgiftssystemet med olika typer av rabatter.

Min fråga till statsministern är då: I vilken utsträckning skulle statsministern tänka sig att aktualisera – kanske i en översynsklausul – att man ser över avgiftssystemet i den meningen att en del skulle kunna vara invånarrelaterat och en del vara baserat på bni? Jag vet ju att statsministern är väl förtrogen med olika typer av kommunal skatteutjämning i Sverige så det finns onekligen modeller att utgå ifrån.

Sedan vill jag avsluta med en fråga angående det kortsiktiga förslaget. Statsministern nämnde inledningsvis att vi här i Sverige är eniga om att vi är emot globaliseringsfonder. Då är detta en väldigt viktig fråga att driva. Vilken framgång kommer statsministern att ha där? Hur ser opinionen ut i de övriga länderna bland statscheferna när det gäller globaliseringsfonder? Kan vi räkna med att du får igenom ett nej till dem?

Anf. 27 KARIN GRANBOM (fp):

Javisst kommer fokus att ligga på budgetförhandlingarna under mötet, men jag vill också lyfta fram frågan om migrationspolitiken.

Vi har under hösten fått förfärliga rapporter om vad som kan hända när människor från fattiga länder försöker att ta sig in i unionen. Enskilda länder har inte klarat av det här trycket. Folkpartiet, Socialdemokraterna och många fler är för att vi ska ha en gemensam asyl- och flyktingpolitik. Vi måste ju stötta de länder som drabbas av det hårdaste trycket.

På mötet kommer man att diskutera en Afrikastrategi och en migrationsstrategi. Min fråga till statsministern är: Vad vill statsministern att Europeiska rådet ska uppnå med den diskussion som man ska ha vid det här mötet? Kommer statsministern själv att göra några inlägg?

Anf. 28 HOLGER GUSTAFSSON (kd):

Jag vill uppehålla mig en aning ytterligare vid globaliseringsfonden, som vi talar om i samband med budgeten. Den finns med, och syftet med den är att medlemsländerna ska betala in pengar till den så att man får en rejäl fond. Då medlemsländernas omoderna industrier måste struktureras om eller kanske läggas ned därför att produktionen flyttar någon annanstans, exempelvis till Kina, ska man kunna kalla på pengar för att få hjälp med bygga upp nya arbetstillfällen.

Som sagts tidigare är vi i EU-nämnden mot den här fonden. Den finns i budgeten, och min fråga är mycket enkel: Kan statsministern tänka sig att över huvud taget komma hem om den finns kvar i budgeten?

Anf. 29 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v):

Jag få inleda med att tacka statssekreterare Lars Danielsson för att han informerade nämnden om att regeringen har arbetat för att handlingsplanen mot terrorismen ska vara öppen. Jag tycker att det är viktigt att det finns en transparens inom EU. Det är någonting som mitt parti och även andra har jobbat mycket för.

Jag vill ställa en fråga om växthuseffekten. För någon månad sedan kom Europeiska miljöbyrån med en rapport där man larmade om att istäckena i norra Europa smälter bort, och söderut breder öknarna ut sig. Rapporten visar att läget för klimatet i Europa är sämre än vad man egentligen hade befarat tidigare. Problemet är att arbetet med Kyotomålen går ganska trögt i EU. Det räcker inte bara med att Sverige ligger bra

till, hela EU måste börja ta problemet på lite större allvar, tycker jag, även om man gör en del.

För att EU ska uppfylla åtagandet måste utsläppen från den handlande sektorn, som står för över 40 % av EU:s totala utsläpp, minska. Då undrar jag: Kommer Sverige att aktivt verka för att antalet handelsrättigheter i nästa handelsperiod 2008–2012 minskas för att EU:s långsiktiga klimatåtagande ska kunna uppfyllas? Jag tror att man måste minska dem.

Jag vet att EU:s miljöministrar har enats om att vi på medellång sikt ska försöka begränsa utsläppen mellan 15 och 30 %. Jag tycker att det är jättebra, men det skulle kunna vara mer. Storbritannien har som mål 20 % till 2010. Tyskland har ett mål på 40 % år 2020. Det är bra mål.

Jag undrar om Sverige har samma mål som EU:s miljöministrar har, eller har vi ett mera ambitiöst mål, som till exempel Storbritannien och Tyskland?

Anf. 30 JAN ANDERSSON (c):

Jag har en mycket konkret fråga till statsministern. Om statsministern hade en femhundring och skulle satsa den på hur utfallet blir när det gäller budgeten, skulle statsministern satsa på att det blir en uppgörelse eller på att frågan skjuts på framtiden?

Anf. 31 YVONNE RUWAIDA (mp):

Bortsett från vattenkraften har Sverige fortfarande en hel del när det gäller förnybar energi. De två länder där det händer mest i EU är Tyskland och Spanien. Speciellt händer det mycket på sol- och vindenergiområdet, som Sverige kan lära sig av dem. Jag tycker ändå att det vore bra om Göran Perssons engagemang för klimatfrågorna skulle smitta av sig till andra europeiska ledare också. Kanske vore det en idé att inbjuda till en konferens i Sverige. Det gjorde Göran Persson när det gäller Forum för levande historia. Vi kanske kan göra något liknande i klimatfrågorna. Jag tror att de behöver diskuteras mer internationellt. Både Sverige och EU behöver göra mer.

Sedan när det gäller budgeten vill jag bara säga en sak. Jag blev lite förvånad när jag hörde Carl B Hamilton här säga att smärtgränsen var en översynsklausul. Jag tycker att det är en för låg ambition och att det är lite farligt att säga att vi inte behöver mer konkreta resultat. Jag hoppas att statsministern menar allvar när han säger att han vill förbättra Sveriges nettoposition. Det är viktigt.

Jag tror att de problem Sverige kommer att möta under det här toppmötet är att det finns fler länder som vill höja EU:s totala utgifter. Man vill höja nivån. Det är den debatten vi kommer att möta, inte att den ska bli lägre, inte hur Sveriges nettoposition ska förbättras utan hur vi ska höja budgeten, och det ska vi stå emot. Vi hade velat ha under 1 %, men 1,03 är okej. Håll fast vid 1,03 och förbättra Sveriges nettoposition och ha gärna en översynsklausul. Men jag tror att nettopositionen och nivån på budgeten måste vi kämpa för allra mest.

Anf. 32 Statsminister GÖRAN PERSSON (s):

Herr ordförande! Först ska jag säga några ord om Kenneth G Forslunds och Karin Granboms fråga, för den har inte diskuterats förut. Det är en fråga som vi från svensk sida har drivit och som vi tycker det är

viktigt att unionen hanterar på ett klokt sätt. Ytterst är migrationsfrågorna en fråga om solidaritet åt två håll. Det handlar om solidaritet med de människor som rör på sig. Det kan vara olika motiv till att de gör det. Det kan vara ekonomiska motiv, eller också söker man skydd, man vill ha en asyl. Då är det ohyggligt viktigt att EU inte hamnar i ett läge där man skyfflar ett sådant mänskligt ansvar mellan länderna och säger att någon annan ska ansvara för detta. Då får vi till sist en fördelning när det gäller ansvarstagandet för den här solidariteten som kommer att resultera i väldiga påfrestningar på vissa länder, medan andra inte gör någonting alls. Återigen: Det finns länder inom unionen – jag ska inte peka ut några – som har gått i en väldigt besynnerlig riktning när det gäller synen på exempelvis asyl och synen på migrationsfrågor. Jag tror inte att det är hållbart med 25 olika nationella strategier, här krävs en gemensam europeisk strategi.

Det är en solidaritetsfråga, solidaritet med de människor som behöver skydd och människor som söker ett bättre liv. Sedan måste det finnas regler för migration som är av det slaget att vi inte skickar signalen om en fri invandring till Europa. Det är inte möjligt.

Det är också en solidaritetsfråga länderna emellan, precis som jag antydde. Vi står upp för varandra, och då ska vi också följa gemensamma principer. Då är det viktigt att man för diskussionerna i de sammanhang som Europeiska rådet representerar.

Jag kan hålla med Kenneth G Forslund om att det naturligtvis är så att en bredare ansats än bara Nordafrika självklart är ett principiellt resonemang. De ska gälla för hela unionen och unionens närområden. Men det vore inte rättvist att säga att vi inte har en speciell situation i norra Afrika just nu. Det är ett väldigt tryck på södra Europa. Det finns anledning för unionen att ta det bekymret på allvar, och därför finns det anledning att uppmärksamma detta utan att för den skull göra våld på det principiella resonemanget.

Jag har just nu, Karin Granbom, inte bestämt mig om jag ska göra några inlägg i Afrikadiskussionen. Det är inte ens säkert att det blir sådant läge att det kommer att komma upp, utan det kan mycket väl vara så att det bara är med på slutsatstexterna, kanske på utrikesministrarnas middag. Det är nog snarast där. Jag binder mig inte i förväg, jag vet det inte över huvud taget.

Yvonne Ruwaida kommer tillbaka till klimatfrågan, och det gör också Sven-Erik Sjöstrand. Sjöstrands frågor hanteras i anslutning till den proposition som vi kommer att lägga fram om klimatpolitiken. De hör hemma i det sammanhanget, det är inte EU:s diskussion i dag. De är viktiga, jag underskattar verkligen inte dem, men vi kommer tillbaka till dem.

Yvonne Ruwaida gjorde ett inlägg i förra omgången som jag inte riktigt besvarade. Jag var så engagerad att det bar i väg. Jag borde ha kommenterat synpunkten på sol och vind, Spanien och Tyskland. Det är rätt – tyskarna gör väldigt stora insatser på solcellssidan, med också väldigt kraftiga subventioner. Men det sker hela tiden en teknikutveckling. Samtidigt som de fossilbaserade bränslena, den fossilbaserade energiproduktionen, stiger i pris ökar verkningsgraden i solceller så att de närmar sig varandra. Det går åt rätt håll.

Där har vi en mycket trevlig svensk koppling: Tillverkningen av en del av den tyska utrustningen sker i Gällivare, som ju har blivit ett center för solcellsproduktion. Det är faktiskt också ett uttryck för europeisk integration. Att det finns jobb i den här sektorn är självklart. Vi vet att om vi ska ha en annan typ av energiförsörjning kommer det att skapas arbetstillfällen i Sverige.

För någon vecka sedan såg jag att LRF presenterade program med 35 000 nya jobb i den gröna sektorn. Det är säkert överdrivet, skulle jag tro. Men det handlar naturligtvis om många nya jobb. Det handlar om god regionalpolitik. Det handlar om jobb som kommer att komma på platser som i dag har arbetslöshet. Och det handlar om kanske förbättrad ekonomi i några av våra grundläggande modernäringar som skog och jord. Det finns ingen anledning att understryka denna dimension av energiomställningen.

Det är ingen dum idé som Yvonne Ruwaida har. Vi kanske borde ta ett internationellt initiativ på området. Den oljekommission som jag har tillsatt får internationell uppmärksamhet. Det är ingen annan regering i världen som har börjat en diskussion av det här slaget om hur man ska göra sig av med ett oljeberoende. Ändock är vi en ekonomi som har många motsvarigheter runtom i världen och som bygger på att oljan är navet i väldigt många av de grundläggande ekonomiska processer som vi har. Oljan är navet. Det snurrar kring oljan. Vi står inför en utfasning, oavsett om vi vill det eller inte. Kan vi göra någonting här – jag hoppas och tror att vi kan och vill det – är kanske en sådan idé som Yvonne Ruwaida pekar på klok. Kan vi slå våra huvuden ihop får vi se vad vi hittar på.

Holger Gustafsson frågar om jag kan komma hem med fonden kvar. Omöjligt att svara på det. Tänk om vi får allt annat men har 500-miljonersfonden som ligger där och skvimpar. Är vi beredda att sälja ut det för den sakens skull? Det vet jag inte. Om jag säger att jag inte reser från Bryssel om vi inte har fått bort den här fonden, då har jag bundit mig på ett sätt som är lite destruktivt.

Jag uppfattar dock fondens starkaste tillskyndare vara ordföranden i den kommission som utmärks av snabbhet, snille, styrka och smak, EU-kommissionen och Barroso. Det är han som driver det hårdast. Sedan är det också fråga om vad kommissionen tål av motgång. Kommissionen har börjat på en budget på 1,20 och nu pressas tillbaka. Vad ingår i *face saving* på detta område? Det kan också diskuteras. Vad är det värt? Det vet jag inte, men jag har ingen konst att hitta ett bra sätt att argumentera mot fonden. Jag tycker att den är meningslös och sänder en signal att det skulle finnas ett europeiskt svar på de anpassningsåtgärder som varje land ändå måste göra. Summans storlek – 500 miljoner euro – är i sammanhanget naturligtvis marginell. Ändå som ett slags politisk signal från kommissionens sida anses detta som viktigt. Det är möjligt att jag inte förstår hur de tänker. Men det finns krafter där som utmärks av att tänka skarpt.

Det kan finnas motiv, men det finns ett bestämt motstånd, inte minst här i rummet och också i Europa i övrigt. Det blir ingen huvudfråga. Vi får se. Vi tycker illa om det. Det är ologiskt.

Sedan blir jag livad, herr ordförande, när jag hör Lennart Hedquists idéer om ett kommunalt skatteutjämnningssystem för EU. Det är ingen

dum idé, och jag vet ungefär hur det skulle kunna se ut också. Jag vet ungefär vilka konsekvenser det skulle få. Det skulle vara en västanfläkt jämfört med de övningar jag hade när vi gjorde om systemet på den tid jag var finansminister. Det skulle vara en västanfläkt jämfört med de övningar jag hade när jag skulle träffa Norrbottens kommunalförbund och diskutera med dem hur vi skulle dra ned satsningarna på Norrbottens kommuner och de skulle få släppa till pengar till södra Sverige, Göteborg exempelvis. Det var ingen lätt uppgift, men det var ändå möjligt att på något sätt förklara. Jag tvivlar på att samma framgång skulle kunna nås för ett system i EU. Men i en översynsklausul bör det ingå att vi har möjlighet att ta upp allt på bordet.

Jag tycker definitivt att Lennart Hedquists diskussion om hur EU ska finansieras är värd en mäsas. Allt blir enklare om vi får ordning på utgiftssidan och får den under kontroll. Inkomstsidan är sedan lite lättare att definiera. Men inte är det någon bra ordning vi har i dag, det tycker jag inte. En del av Sveriges nettoproblem speglas i den frågan faktiskt. Men en översynsklausul, menar jag, bör innehålla möjligheten att ta upp den diskussionen.

Sedan har vi den verkligt roliga fråga som Jan Andersson ställde. Om jag hade 500 kr skulle jag då satsa dem på ett spel om budgetuppgörelse eller inte. Svaret är enkelt. Jag skulle inte ens drömma om att ge mig in i vadslagning om detta, alldenstund som Bosse Ringholm sitter några dörrar bort i korridoren svartsjukt vakande över allt vad spelmarknad heter och tagande det in till det statliga monopolet. Nej, det får inte bli någon sådan övning för min del. Hade jag 500 kr skulle jag i så fall hellre skänka dem till Stadsmissionens julinsamling. Där skulle de säkert göra större nytta.

Anf. 33 ORDFÖRANDEN:

Tack så mycket. Det kanske var en uppmaning till oss alla.

Jag ska sammanfatta det hela så, att när det gäller det finansiella perspektivet, långtidsbudgeten, fortsätter samrådet. Jag kan konstatera så här långt att det finns ett stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta förhandlingarna.

Vad gäller övriga punkter konstaterar jag att det finns en majoritet för regeringens här redovisade ståndpunkter.

Vi tackar statsministern, utrikesministern och medarbetare och önskar dem lycka till!

Innehållsförteckning

1 § Europeiska rådet	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Statsminister GÖRAN PERSSON (s)	1
Anf. 3 CARL B HAMILTON (fp)	5
Anf. 4 HILLEVI LARSSON (s)	6
Anf. 5 LARS LINDBLAD (m)	6
Anf. 6 HOLGER GUSTAFSSON (kd)	7
Anf. 7 Statsminister GÖRAN PERSSON (s)	8
Anf. 8 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v)	10
Anf. 9 JAN ANDERSSON (c)	11
Anf. 10 YVONNE RUWAIDA (mp)	11
Anf. 11 Statsminister GÖRAN PERSSON (s)	12
Anf. 12 CARL B HAMILTON (fp)	14
Anf. 13 BÖRJE VESTLUND (s)	15
Anf. 14 ANDERS G HÖGMARK (m)	15
Anf. 15 HOLGER GUSTAFSSON (kd)	16
Anf. 16 ORDFÖRANDEN	16
Anf. 17 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v)	17
Anf. 18 JAN ANDERSSON (c)	17
Anf. 19 YVONNE RUWAIDA (mp)	17
Anf. 20 Statsminister GÖRAN PERSSON (s)	18
Anf. 21 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	18
Anf. 22 Statssekreterare LARS DANIELSSON	19
Anf. 23 Statsminister GÖRAN PERSSON (s)	19
Anf. 24 ORDFÖRANDEN	22
Anf. 25 KENNETH G FORSLUND (s)	22
Anf. 26 LENNART HEDQUIST (m)	22
Anf. 27 KARIN GRANBOM (fp)	23
Anf. 28 HOLGER GUSTAFSSON (kd)	23
Anf. 29 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v)	23
Anf. 30 JAN ANDERSSON (c)	24
Anf. 31 YVONNE RUWAIDA (mp)	24
Anf. 32 Statsminister GÖRAN PERSSON (s)	24
Anf. 33 ORDFÖRANDEN	27